

บทที่ 2

ห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2507 ซึ่งเป็นปีที่จัดตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่นนั้น มหาวิทยาลัยได้ตั้งคณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ขึ้น และกำหนดให้ภาควิชาภาษาอังกฤษทำหน้าที่จัดการสอนวิชาทางด้านภาษาต่างประเทศให้แก่ศึกษาคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย และภายหลัง (คณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์) ก็ได้จัดตั้งภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ขึ้นอีกภาควิชาหนึ่งในปี พ.ศ. 2518 ภาควิชาที่เปิดสอนนักศึกษาวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาตรี

ต่อมาในปี พ.ศ. 2513 มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้จัดตั้งคณะศึกษาศาสตร์ขึ้นอีกคณะหนึ่งในคณะนี้มีภาควิชาพื้นฐานการศึกษาทำหน้าที่จัดการสอนวิชาพื้นฐานทางการศึกษา และวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ให้แก่ศึกษาคณะศึกษาศาสตร์และคณะวิชาต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย

จากนั้นตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีโครงการจัดตั้งคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เนื่องด้วยการสอนวิชาพื้นฐานด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ให้แก่ศึกษาระดับปริญญาตรีตามเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยนั้นกระจัดกระจายอยู่ในคณะต่าง ๆ ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นคณะวิทยาศาสตร์) และมีบางส่วนอยู่ในคณะเกษตรศาสตร์ เป็นต้น

ดังนั้นในคราวประชุมคณบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น ครั้งที่ 16/2519 เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2519 จึงมีมติให้รวมหน่วยงานและบุคลากรที่สอนวิชาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เข้าด้วยกัน เพื่อจัดตั้งเป็นคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยให้มีหน้าที่รับผิดชอบการเรียนการสอน ค้นคว้า และวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ส่วนการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ก็ยังคงให้ดำเนินการต่อไป

จากมติที่ประชุมคณบดีดังกล่าว มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการร่างโครงการจัดตั้งคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ขึ้น เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2520 คณะกรรมการดังกล่าวได้ดำเนินการเรื่องมาจนบรรลุเป้าหมาย โดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2521 ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 95 ตอนที่ 72 หน้า 433-437 จึงถือวันนี้เป็นวันสถาปนาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

เป้าหมายและวัตถุประสงค์การจัดตั้งคณะ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่และประชากรประมาณหนึ่งในสามของจำนวนพื้นที่และประชากรของประเทศ ประชากรส่วนใหญ่มีฐานะยากจน การพัฒนาทรัพยากรด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศยังนับว่าอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นการจัดตั้งคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จึงมีเป้าหมายที่จะพัฒนาและผลิตกำลังคนในระดับสูงให้สอดคล้องกับความต้องการของภูมิภาคนี้ เพราะการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมย่อมต้องอาศัยกำลังคนที่มีคุณภาพ การศึกษาวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จะมีส่วนอย่างมากในการพัฒนาภูมิภาคและสนับสนุนการกระจายความเจริญจากส่วนกลางไปยังภูมิภาคด้วย

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายข้างต้น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จึงได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ

1. ผลิตบัณฑิตและให้บริการวิชาพื้นฐานด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. ทำการศึกษาค้นคว้าและวิจัย
3. บริการวิชาการแก่ชุมชน
4. ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม

และมีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อ

1. เพื่อพัฒนาความงอกงามของสติปัญญา และการเจริญทางความคิด อันนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการ

2. เพื่อสร้างกำลังคนระดับวิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนาสังคม
3. เพื่อเป็นแหล่งวิชาการที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน
4. เพื่อพัฒนาคนให้สมบูรณ์ด้วยคุณธรรมและจริยธรรมให้สามารถดำเนินชีวิต

ที่มีคุณค่าต่อตนเองและผู้อื่น

การบริหารงาน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บริหารงานโดยมีคณบดีเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามนโยบายของมหาวิทยาลัย โดยมีคณะกรรมการประจำคณะฯ ช่วยให้ความคิดเห็นและกำหนดนโยบายบริหารงาน มีรองคณบดีฝ่ายต่าง ๆ ช่วยในงานบริหารทั่วไป งานด้านวิชาการ งานด้านวางแผนและพัฒนาและงานด้านกิจการนักศึกษา คณะกรรมการประจำคณะฯ ประกอบด้วยคณบดีเป็นประธาน รองคณบดีฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าภาควิชาต่าง ๆ และกรรมการในคณะกรรมการประจำคณะฯ ที่เลือกจากคณาจารย์ประจำอีก 5 ท่าน ร่วมเป็นกรรมการ

การแบ่งส่วนราชการ

เพื่อให้การบริหารงานด้านวิชาการ บริหารและธุรการของคณะดำเนินไปโดยเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จึงได้แบ่งส่วนราชการออกเป็น 2 ฝ่าย ดังนี้

1. ฝ่ายบริหารและธุรการ มีสำนักงานคณบดีเป็นผู้ดำเนินงาน แบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 งานคือ

- 1.1 งานนโยบายและแผน
- 1.2 งานบริหารและธุรการ
- 1.3 งานคลังและพัสดุ
- 1.4 งานบริการการศึกษา

2. ฝ่ายวิชาการมีภาควิชาต่าง ๆ เป็นผู้ดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 9 ภาควิชา คือ

- 2.1 ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
- 2.2 ภาควิชาภาษาต่างประเทศ
- 2.3 ภาควิชามนุษยศาสตร์
- 2.4 ภาควิชาสังคมศาสตร์
- 2.5 ภาควิชาภาษาไทย
- 2.6 ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
- 2.7 ภาควิชาประวัติศาสตร์และโบราณคดี
- 2.8 ภาควิชาปรัชญาและศาสนา
- 2.9 ภาควิชาพัฒนาสังคม

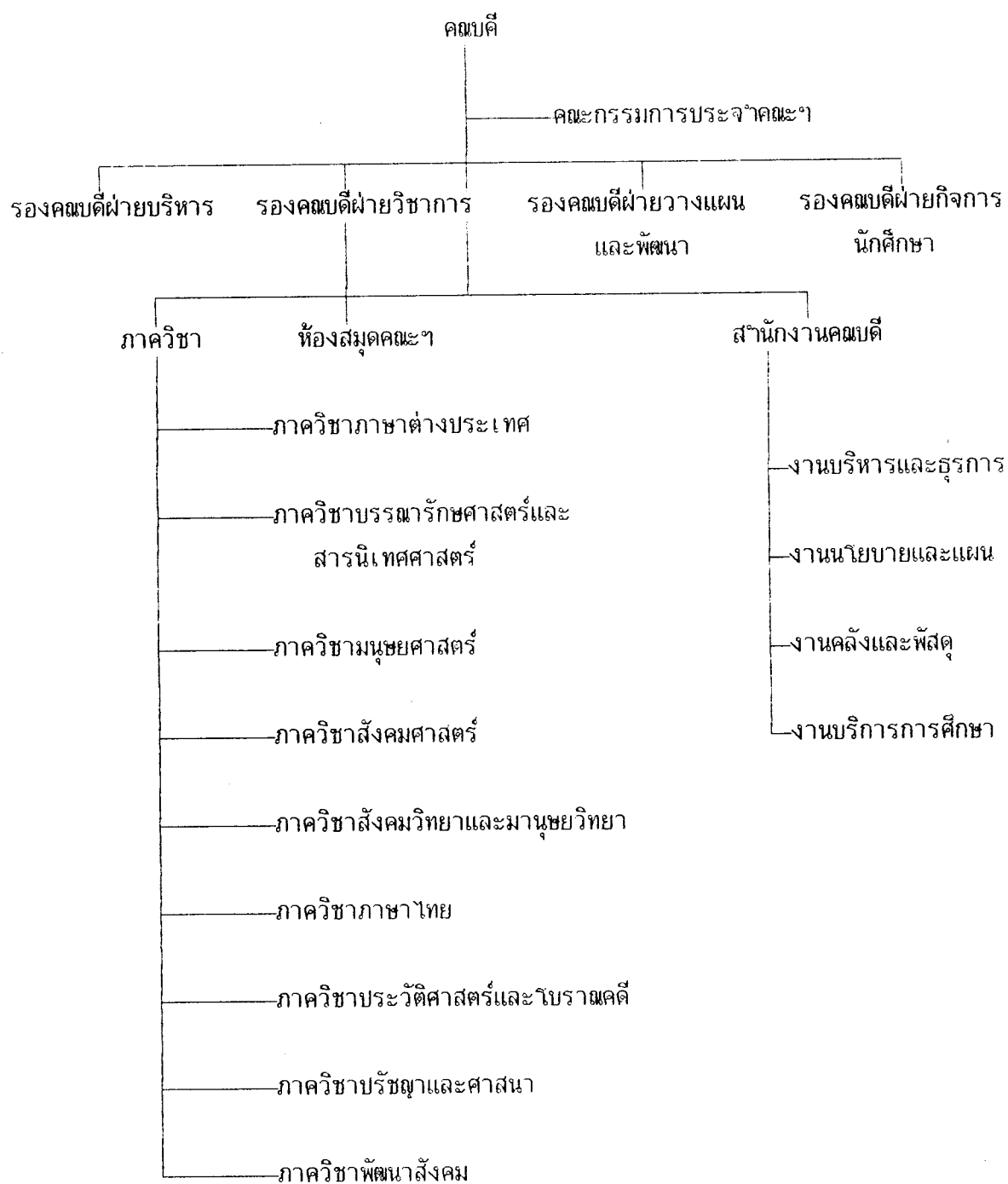
ปัจจุบันคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทั้ทำหน้าที่ให้บริการสอนวิชาพื้นฐานด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แก่นักศึกษาสาขาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย และผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี 6 สาขาด้วยกันคือ

1. สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
เริ่มรับนักศึกษาในปีการศึกษา 2518
2. สาขาภาษาอังกฤษ
เริ่มรับนักศึกษาในปีการศึกษา 2523
3. สาขาพัฒนาชุมชน
เริ่มรับนักศึกษาในปีการศึกษา 2527
4. สาขาบริหารธุรกิจ (การเงิน)
เริ่มรับนักศึกษาในปีการศึกษา 2527
5. สาขาฝรั่งเศส
เริ่มรับนักศึกษาในปีการศึกษา 2531
6. สาขาภาษาไทย
เริ่มรับนักศึกษาในปีการศึกษา 2532

ผลิตบัณฑิตระดับปริญญาโท 1 สาขา คือ

1. สาขาสังคมวิทยาการพัฒนา
เริ่มรับนักศึกษาในปีการศึกษา 2531

การบริหารงานของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

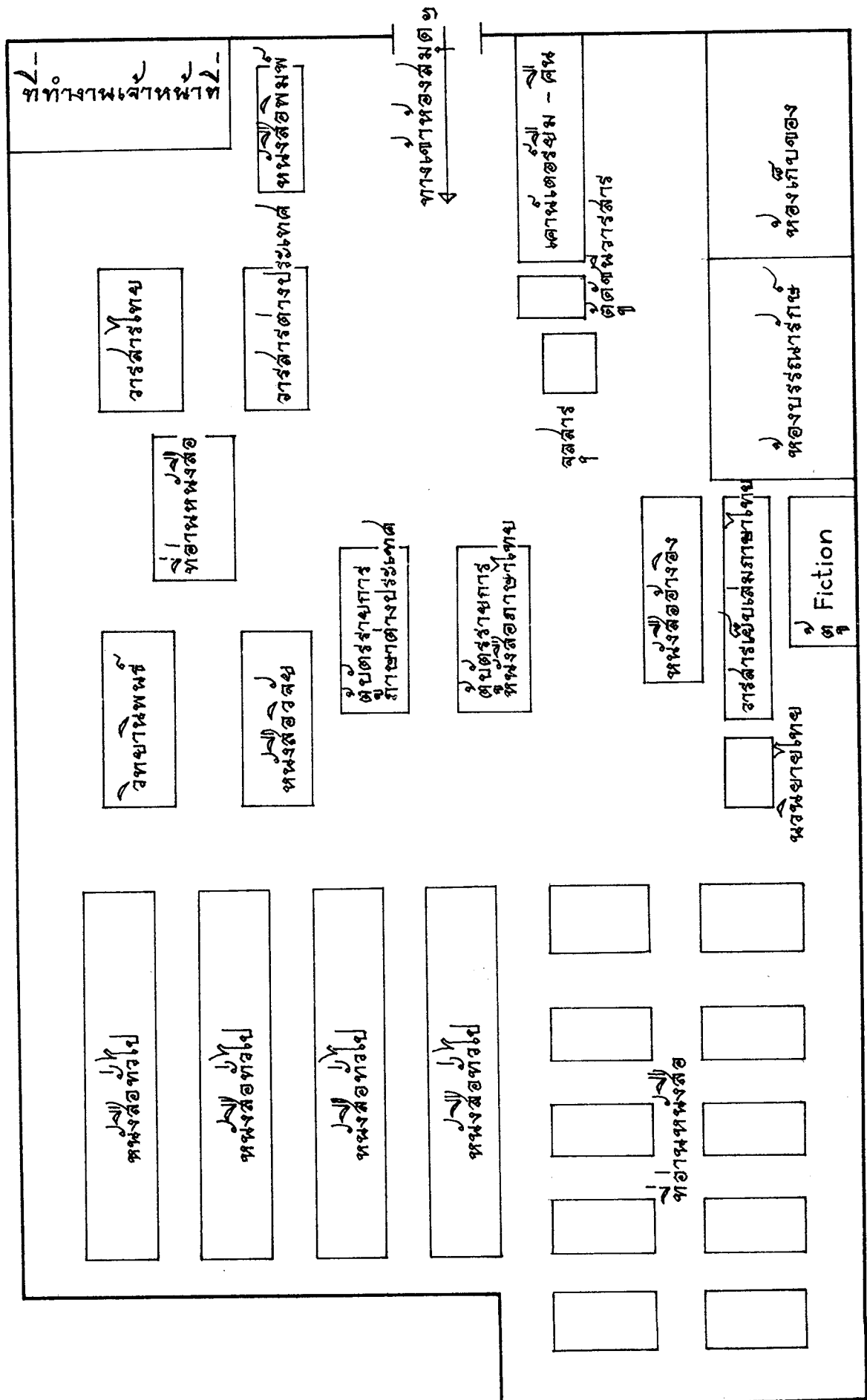
ห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตั้งอยู่ ณ ชั้นที่ 4 ในอาคารที่ 2 ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (แผนภูมิหน้า 19) เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร และเอกสารทางวิชาการเพื่อให้บริการแก่บุคลากรของคณะ และผู้สนใจทั่วไปของมหาวิทยาลัยด้วย

บริการของห้องสมุด ห้องสมุดมีบริการดังนี้

1. บริการยืม-คืน สิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ วารสาร เป็นต้น
2. บริการจองหนังสือ เมื่อหนังสือวิชาการที่สมาชิกต้องการใช้มีผู้ยืมไปก่อนแล้ว สมาชิกจะขอรับบริการจองหนังสือ นั้น ๆ ได้ที่เคาน์เตอร์ ยืม-คืนสิ่งพิมพ์และจะต้องมาติดต่อขอยืมหนังสือจองภายใน 2 วันทำการ หลังจากประกาศได้รับหนังสือจอง
3. บริการสำรองหนังสือ ในกรณีที่หนังสือของห้องสมุดมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ สมาชิกอาจเสนอให้ห้องสมุดสำรองหนังสือได้ หรืออาจารย์ขอให้ห้องสมุดสำรองหนังสือเพื่อใช้ประกอบการสอนโดยแจ้งรายชื่อหนังสือจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนและระยะเวลาให้ยืมหนังสือสำรองมายังห้องสมุด หนังสือสำรองเหล่านี้จะเก็บตัวเล่ม และสมาชิกจะขอรับบริการได้ที่เคาน์เตอร์ ยืม-คืนสิ่งพิมพ์
4. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ห้องสมุดมีเจ้าหน้าที่ช่วยตอบคำถาม และช่วยในการค้นคว้าข้อมูล ข่าวสารและสารนิเทศต่าง ๆ ตลอดจนคำแนะนำการใช้ห้องสมุดแก่สมาชิกโดยติดต่อสอบถามด้วยตนเองหรือทางโทรศัพท์
5. บริการยืมระหว่างห้องสมุด สมาชิกที่ต้องการใช้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีตัวเล่มในห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอแทน สามารถติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อใช้บริการยืมฉบับจริงหรือขอถ่ายสำเนาเอกสารจากห้องสมุดภายนอกมหาวิทยาลัย โดยสมาชิกเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด
6. บริการรวบรวมบรรณานุกรม ห้องสมุดมีบริการจัดทำบรรณานุกรมเฉพาะเรื่องให้แก่ อาจารย์และข้าราชการเท่านั้น โดยแจ้งความประสงค์ได้ที่บรรณารักษ์
7. บริการสิ่งพิมพ์พิเศษ ห้องสมุดได้จัดทำสิ่งพิมพ์พิเศษในรูปของจุลสารและกฤตภาค จัดเก็บใส่แฟ้มตามหัวเรื่อง ซึ่งค้นได้จากบัตรรายการ สมาชิกนำหัวเรื่องที่ต้องการใช้มาติดต่อขอรับบริการได้ที่เคาน์เตอร์ยืม-คืนสิ่งพิมพ์
8. บริการข่าวสารทันสมัยแบบเลือกสรร เป็นบริการที่จัดให้แก่อาจารย์และข้าราชการ โดยคัดเลือกบรรณานุกรมบทความจากวารสารต่าง ๆ เฉพาะเรื่องที่มีผู้แจ้งความประสงค์ขอรับบริการเพื่อให้สามารถติดตามความก้าวหน้าในเรื่องนั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง หากมีค่าใช้จ่ายในการนี้ผู้ขอรับบริการจะเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด

แผนผังห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

19

บุคลากรในห้องสมุด

จำนวนบุคลากร ประกอบด้วย

บรรณารักษ์ 1 ตำแหน่ง

เจ้าหน้าที่ห้องสมุด 2 ตำแหน่ง

สิ่งพิมพ์ในห้องสมุด

จำนวนสิ่งพิมพ์ในห้องสมุด แบ่งออกเป็น

1. หนังสือ ภาษาไทย 7,229 เล่ม
ภาษาต่างประเทศ 7,469 เล่ม
2. วารสาร ภาษาไทย 168 ชื่อ
ภาษาต่างประเทศ 93 ชื่อ
3. วารสารเย็บเล่มภาษาไทย 630 เล่ม
4. หนังสือพิมพ์ ภาษาไทย 7 ชื่อ
ภาษาต่างประเทศ 2 ชื่อ
5. จุลสาร 202 แฟ้ม
6. วิทยานิพนธ์ ภาษาไทย 18 เล่ม

การจัดทรวารสาร

วารสารภาษาไทย จะบอกรับโดยตรงจากสำนักพิมพ์และจากร้านค้าในจังหวัดขอนแก่น ส่วนวารสารภาษาต่างประเทศ หอสมุดกลางเป็นศูนย์กลางในการบอกรับวารสารภาษาต่างประเทศให้ห้องสมุดคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมทั้งห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ด้วย

งบประมาณของวารสาร

จำนวนเงินและจำนวนวารสารที่ห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้ใช้เพื่อซื้อวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ มีรายละเอียดดังนี้

ปีงบประมาณ	ค่าวารสารภาษาต่างประเทศ (บาท)	จำนวน (ชื่อ)	ค่าวารสารภาษาไทย (บาท)	จำนวน (ชื่อ)
2533	56,021.21	46	12,799	51
2534	79,330.76	35	10,374	54
2535	87,734	40	10,335	55